

Provokacija – poticanje eksperimentiranja

Provokacija je tehnika koja zahtijeva lateralno mišljenje (mišljenje koje istražuje različite i često neobične mogućnosti a ne samo jednu mogućnost). Ona podrazumijeva izbacivanje sudionika iz uobičajenih misaonih obrazaca koje koristite kako bi riješili problem na uobičajen način. Edward de Bono je popularizirao provokaciju koristeći riječ «PO». «PO» je kratica za «provokativne operacije». On predlaže da provokativne izjave uvijek označimo s PO kako bi svi članovi grupe znali kako se tu radi o provokaciji.

U svakodnevnom razmišljanju mi prepoznajemo obrasce i reagiramo na njih. Neke reakcije su rezultat našeg prethodnog iskustva i njegovog logičkog nastavka na sadašnju situaciju. Vrlo rijetko se usuđujemo razmišljati izvan uobičajenih obrazaca.

Ova tehnika zahtijeva da smislite zaista glupu (neobičnu) izjavu - provokaciju za koju znamo da u sadašnjoj situaciji nije točna. Izjava mora biti toliko neobična da izazove šok i izbaci nas iz uobičajenog načina mišljenja. Jednom kad smo izradili provokativnu izjavu, naše zdravorazumsko prosuđivanje se privremeno prekida i izjava se koristi za stvaranje novih ideja. Provokacija nam daje originalno polazište za kreativno mišljenje.

Na primjer, zamislite sljedeću tvrdnju: «*Kuće ne trebaju imati krovove.*» Normalno, to ne bi bila dobra ideja. Unatoč tome ova tvrdnja nas navodi da zamislimo kuće s otvorenim krovom, ili kuće sa staklenim krovom. To bi nam omogućilo da legnemo u krevet i promatramo zvijezde. Jednom kad ste izrekli provokativnu tvrdnju, možete koristiti sljedeća pitanja kako bi istražili sve njene aspekte:

- ✓ Koje su posljedice te tvrdnje?
- ✓ Koje prednosti uviđate?
- ✓ U kojim posebnim uvjetima bi to moglo biti razumno rješenje?
- ✓ Utvrdite principe na kojima bi se temeljila ta tvrdnja.
- ✓ Kako bi ona funkcionirala u ovom trenutku?
- ✓ Koje bi se promjene dogodile kad bi ta tvrdnja bila točna?
- ✓ Itd.

Provokativna tehnika vam često može pomoći u stvaranju potpuno novih koncepcija.

1. Zadatak:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa donijelo je zakonsku uredbu u kojoj su ukinuti službeni nastavni planovi i programi u svim školama.

Razmotrite ovu provokaciju pokušavajući odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Koje su moguće posljedice ove odluke?
- Koje su njene prednosti?
- U kojim uvjetima bi to mogla biti pametna odluka?
- Utvrdite principe koji podupiru uvođenje te odluke.
- Kako bi ona funkcionirala u ovom trenutku?
- Koje promjene bi se dogodile u školama?
- Kako bi škola izgledala nakon deset godina?

